

DIVERSITATEA ADĂPOSTURILOR SUBTERANE ȘI A CHIROPTERELOR DE PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA

Vladislav CALDARI, Victoria NISTREANU, Alina LARION

Institutul de Zoologie, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova

Autor corespondent: Vladislav Caldari, e-mail: vlad.caldari@mail.ru

Cuvinte-cheie: chiroptere, mine, specii, hibernare, diversitate.

Introducere. Pe teritoriul R. Moldova există multe mine de piatră și majoritatea se întâlnesc în zona de centru și de nord ale republicii caracterizate prin podișuri și stânci cu pante abrupte. Masivele stâncoase sunt de o structură geologică complexă și s-au format în urma mai multor faze de sedimentare, de orogeneză și de eroziune în structura geologică a rocilor de-a lungul timpului. În urma extragerilor masive de piatră, o mare parte din ele au fost abandonate, devenind adăposturi favorabile pentru chiroptere. Liliicii de pe teritoriul Republicii Moldova aparțin clasei *Mammalia*, ordinului *Chiroptera* din familiile *Rhinolophidae* și *Vespertilionidae*. Abundența și diversitatea speciilor de lilieci este diferită în funcție de zonă și de dimensiunile minei.

Scopul cercetării rezidă în determinarea importanței adăposturilor subterane (mine) pentru răspândirea, reproducerea și hibernarea comunităților de chiroptere.

Material și metode. Cercetările au fost efectuate în perioada 2012-2023 în minele de piatră abandonate de la Cricova, Goianul Nou, Saharna, Bâcioc, Gordinești, Cupcini, Vâșcăuți, Mașcăuți, Molovata, Molovata Nouă, Holercani, Trebujeni, Varnița și Șoldănești. Au fost folosite metode standard pentru monitorizarea liliecilor în adăposturi subterane.

Rezultate. În total au fost cercetate 14 mine în care au fost identificate 11 specii de chiroptere. În cadrul cercetărilor au fost identificate și supuse studiului morfologic speciile: *Rhinolophus hipposideros*, *Myotis*, *M. blythii*, *M. bechshteinii*, *M. daubentonii*, *M. dasycneme*, *M. mystacinus*, *Barbastella barbastellus*, *Eptesicus serotinus*, *Plecotus austriacus* și *P. auritus*. Numărul total al indivizilor identificați a fost de peste 7 000 de lilieci din cinci genuri. S-a constatat că diversitatea și abundența speciilor diferă, în toate cele 14 adăposturi subterane, în funcție de particularitățile adăpostului, condițiile climatice și factorii antropici. Diversitatea liliecilor în multe adăposturi numără până la nouă specii (Cricova, Mașcăuți, Molovata-Nouă, Saharna), iar în altele au fost înregistrate doar una-trei specii, spre exemplu la Molovata, Vâșcăuți, Cupcini. În perioada hibernării, efectivul liliecilor este mai mare decât în alte perioade de pe urma indivizilor care vin la iernat din adăposturile de vară. În perioada de reproducere, abundența speciilor care formează colonii de maternitate crește. Structura comunităților de lilieci în adăposturile subterane în perioada vară-toamnă diferă față de cea din timpul hibernării. Astfel, în perioada caldă a anului în siturile subterane efectivul și diversitatea speciilor scade, deoarece multe specii se reproduc și petrec perioada activă în alte tipuri de adăposturi.

Concluzii. Cercetările efectuate au demonstrat că chiropterele preferă în perioada de hibernare și de reproducere adăposturile mai puțin afectate de factorii antropici și climatici. Impactul negativ al activităților antropice ca gunoșiile din mine și din preajma acestora, turismul necontrolat, arderea cauciucurilor, dar și condițiile climatice din ultimii ani, precum schimbările bruște ale temperaturii, precipitațiile abundente, au influențat negativ starea siturilor subterane.

Notă. Studiul a fost efectuat în cadrul proiectului 20.80009.7007.02. „Schimbări evolutive ale faunei terestre economic importante, ale speciilor rare și protejate în condițiile modificărilor antropice și climatice”, Program de Stat (2020-2023).